

วันไหว้ครู....

นำเสนอเมื่อ : 23 พ.ค. 2552

วันไหว้ครู

ประโยชน์ของการไหว้ครู

หากการแสดงคุณธรรมด้วยกรไหว้ไม่ได้ประโยชน์อะไรแล้ว ประเพณีนี้ก็จะเลิกกันเสียที แต่ที่ต้องไหว้กันอยู่ประจำทุกปีทุกโรงเรียน แสดงว่าต้องมีประโยชน์ ประโยชน์ของการไหว้ คือ

1. ผู้ไหว้ได้รับความเมตตาจากผู้ถูกไหว้
2. ผู้ไหว้ได้รับความสบายใจ
3. ช่วยให้ผู้ถูกไหว้หันมาสำรวจตรวจตราพัฒนาตนเอง
4. ได้รักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยไว้
5. บรรเทาโทษเสียได้

โบราณท่านกล่าวหาว่า "ศรดวงมีพิษ ศิษย์ต้องมีครู ศิษย์มีครูเหมือนงูมีพิษ ศิษย์ไม่มีครู เหมือนงูไม่มีพิษ" ไม่น่ากลัวอะไร ไม่ต่างอะไรกับปลาไหลรอเวลาให้เขาผิดเผ็ดเท่านั้น "ศิษย์ดีต้องมีคุณธรรม ศิษย์ไม่ดีคุณคุณธรรมไม่มี" นักเรียนจะต้องรู้จักขาว ขาววางโตที่มีวิตามิน เวลามันออกกรวงจะนอมรวงตวงยอดแสดงอาการดูการระแ่มพระธรณี แต่ขาววางโตที่ขี้เดแทบจะทิ่มกนเทวดา แสดงว่าขาววางงูไม่มีวิตามิน เป็นขาวขี้ลิบ คนก็เหมือนกันหากรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน แสดงว่าเป็นคนมีคุณภาพเป็นผู้มีคุณธรรม บางคนเป็นโรคสันหลังแข็งกมไม่ลง บุคคลนั้นไม่ต่างอะไรกับขาวขี้ลิบ

พิธีไหว้ครู

พิธีไหว้ครู หรือ **การไหว้ครู** มีหลายอย่าง เช่น การไหว้ครูนาฏศิลป์ ไหว้ครูดนตรี ไหว้ครูโหราศาสตร์ ไหว้ครูแพทย์แผนไทย เป็นต้น ซึ่งแต่ละอย่างก็จะมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไป เมื่อเอ่ยถึง พิธีไหว้ครู เรามักจะหมายถึง การไหว้ครูในสถาบันการศึกษาต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะทำในช่วงเปิดภาคการศึกษา การไหว้ครู เป็นประเพณีสำคัญที่มีมาแต่โบราณ ถือเป็นพิธีกรรมที่แสดงความเคารพและระลึกถึงพระคุณของบูรพาจารย์ ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์วิชาความรู้ให้ ทำให้เราสามารถนำไปประกอบวิชาชีพ สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ตนเองและครอบครัวได้ในอนาคต โดยทั่วไป พิธีไหว้ครูมักจะจัดในวันพฤหัสบดี ด้ยถือว่าพระพฤหัสบดีเป็นเทพที่ส่งเสริมวิทยาการและความเฉลียวฉลาด ซึ่งเป็นคุณสมบัติของครู จึงถือเอาวันนี้เป็นวันไหว้ครู เพื่อความเป็นสิริมงคล

คำสวดไหว้ครูทำนองสรภัญญะ

ปาเจรา จรียา ไหนดี คุณุตตรา นุสาสูกู
ข้าขอประณตฺนอมสัฏการ บูรพคณาจารย์ ผู้กอปรปฏิบัติประโยชน์ศึกษา
ท่งทานผู้ประสาทวิชา อบรมจริยา แก่ขานในกาลปัจจุบัน
ข้าขอเคารพอภิวันท์ ระลึกคุณอนันต์ ด้วยใจนิยมบูชา
ขอเดชขกตเวทิตา อิกวีริยะพา ปัญญาให้เกิดแตกฉาน
ศึกษาสำเร็จทุกประการ อายุยืนนาน อยู่ในศีลธรรมอันดี
ให้ใดเป็นเกียรติเป็นศรี ประโยชน์ทวี แก่ข้าและประเทศไทย เทอญ
ปัญญา วุฒิ กเร เต เต ทินโนวาเท นมามิหิ

ครูในดวงใจ อรวีร์ สัจจานนท์ <http://www.youtube.com/watch?v=ls9h9HC7uz0>

ครูในดวงใจ ไมเคิ กริมยพร <http://www.youtube.com/watch?v=4fxBaIVsuCY>

คำปฏิญาณตน

เราคนไทย ใจกตัญญู รู้คุณค่า ศาสนา พระมหากษัตริย์
เรานักเรียนจักต้องประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน
มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
เรานักเรียนจักต้องปฏิบัติตนไม่ให้เป็นที่เดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น

สิ่งที่ต้องเตรียมในการไหว้ครู

การไหว้ครู ในอดีตนั้น มักจะใช้ **หญ้าแพรก ข้าวตอก ดอกมะเขือ และดอกเข็ม** เป็นองค์ประกอบในพานดอกไม้แต่ละอย่างล้วนเป็นปรีศนาธรรมทั้งสิ้น
- **หญ้าแพรก** เป็นตัวแทนที่แสดงถึงความเข้มแข็ง อุดทนถึงแม้จะแห้งแล้ง คนเดินเหยียบย่ำ หญ้าแพรกก็จะไม่ตาย พอได้รับโอกาสที่เหมาะสม
ได้รับความชุ่มชื้น ก็จะแตกยอดเจริญงอกงามเป็นนิตย์ ครูจึงต้องเป็นผู้ที่เข้มแข็งอดทนต่อปัญหาต่างๆ ของนักเรียนนักศึกษามากมาย และคอย
อุทิศตนปลูกฝังความมุ่งมั่นอดทน เข้มแข็งไปสู่นิสัยของนักเรียน นักศึกษา ฝึกให้เขาเข้มแข็งอดทนไหว้งใจได้

- **ข้าวตอก** เป็นข้าวที่เกิดจากการใช้เมล็ดข้าวสารไปคั่ว โดยมีฝาครอบไว้ เมื่อได้รับความร้อนระดับหนึ่ง เมล็ดข้าวก็จะพองตัวและแตกตัวออกเป็นข้าวตอก
มีกลิ่นหอม เช่นเดียวกับการให้การศึกษา ครูผู้สอนต้องให้การอบรมคุณกันไปด้วย "อบเพื่อให้สุกर्मเพื่อให้หอม" เช่นเดียวกับการทำข้าวตอก

การสั่งสอนอบรมของครู บางครั้งต้องมีการวากวลวักเตือน ดุดึงหรือทำโทษ ในการกระทำที่ไม่เหมาะสมเสมือนการใช้ความร้อนกับเมล็ดข้าว
โดยมีกฎระเบียบหรือแนวปฏิบัติ เสมือนเป็นฝาครอบ ไม่ให้ลูกศิษย์กระเด็นกระดอนออกนอกกรอบนอกทาง ครูจึงต้องทำหน้าที่สั่งสอนอบรมให้นักเรียน
นักศึกษาเป็นดังเช่นข้าวตอก คือ "สุกและหอม" ซึ่งหมายถึง การสั่งสอนแนะนำให้เขามีความรู้ความสามารถและเป็นคนดีที่ยอมรับนั่นเอง

- **ดอกมะเขือ** ลักษณะของดอกมะเขือ เวลาบานจะสีขาวสะอาดและดอกจะโน้มคว่ำลงพื้นดินซึ่งก็เป็นปรีศนาธรรม
แสดงถึงความสะอาดบริสุทธิ์ของจิตใจ เป็นคนซื่อสัตย์ อ่อนน้อมถ่อมตนเสมอ

- **ดอกเข็ม** ลักษณะของดอกเข็มจะมียอดดอกแหลม ซึ่งเป็นปรีศนาธรรมว่า ครูต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความคิด
ให้นักเรียนนักศึกษาเป็นคนฉลาด(หัวแหลม) รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ ใช้ความคิดให้เป็นประโยชน์แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่พบเห็น
ความเฉียบคมทางความคิดจะทะลุทะลวงทุกปัญหาได้

คนโบราณชาวขอมฉลาดที่จะสอนศิษย์ด้วยกลวิธีต่าง ๆ แม้กระทั่งการใช้ดอกไม้ต้นไม้อื่นๆ

เป็นสื่อการสอนทำให้ลูกศิษย์ใหญ่คือนูญาได้เรียนรู้อาณาจักรธรรมชาติและรู้จักบุญคุณผู้ที่เป็นครูบาอาจารย์อยู่ตลอดไป และการที่เราใช้
"หญ้าแพรกดอกมะเขือ" ในการไหว้ครูนั้น เพราะเป็นของหาง่าย งามงามอยู่ทั่วไป

ตอนเช้าตรู่วันพฤหัสบดีซึ่งเป็นวันไหว้ครู เด็กๆจะไปโรงเรียนเขาเป็นพิเศษ เพื่อไปช่วยกันจัดพานดอกไม้ ซึ่งอาจมีการปักดอกไม้ไม่รู้โรย ดอกดาวเรือง
ดอกกุหลาบบาน แซมด้วยหญ้าแพรกและดอกมะเขือ พานดอกไม้ของเด็กนักเรียนหญิงจะเป็นคนถือ ส่วนเด็กผู้ชายจะถือรูปเทียนและช่อดอกไม้ (
ช่อดอกไม้หมายถึงดอกไม้ที่หาได้เอามารวมกัน แซมด้วยหญ้าแพรกและดอกมะเขือเช่นกัน)

พิธีไหว้ครูจึงเป็นพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ที่นักเรียนทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันมาแสดงความเคารพและระลึกบุญคุณของครูอาจารย์อย่างแท้จริง

ข้อมูลจาก

- รศ.เจลาประเสริฐสังข์ <http://vannessa.exteen.com>
- <http://www.act.ac.th/knowledge/teacher/index.asp>
- <http://noknoi.com>